

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/108/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200192
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2018200192.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: M. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. X, XXX XX G., právne zastúpeného: Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Hlavná 31, 917 01 Trnava, IČO: 36 865 281, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 44422-3/2018-BA zo dňa 15.05.2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 47Sa/14/2018-71 zo dňa 02.05.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 47Sa/14/2018-71 zo dňa 02.05.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom, č. k. 47Sa/14/2018-71 zo dňa 02.05.2019 zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne - ústredie č. 44422-3/2018-BA zo dňa 15.05.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) a vec jej vrátil na ďalšie konanie.
2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne - pobočky Trnava č. 53012-32/2018-TT zo dňa 16.02.2018 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým pobočka Trnava rozhodla o tom, že žalobca nemá nárok na náhradu nákladov spojených s pohrebom zosnulého G. W. (ďalej len „poškodený zamestnanec“), ktorý utrpel smrteľné poškodenie zdravia v dôsledku pracovného úrazu pri vedení motorového vozidla zo dňa 29.10.2016.
3. Orgány činné v trestnom konaní konštatovali, že vykonaným šetrením nebolo preukázané zavinenie inej osoby ako poškodeného zamestnanca, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s nenavrátiteľným následkom - smrťou zamestnanca.
4. Pobočka žalovanej na základe listu zamestnávateľa poškodeného zo dňa 05.02.2018 akceptovala ním určenú 100 % zodpovednosť poškodeného zamestnanca za následok pracovného úrazu a na tomto skutkovom základe dospela k záveru, že nárok žalobcu na náhradu nákladov spojených s pohrebom

poškodeného nevznikol z dôvodov podľa § 110 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Na písomný dopyt pobočky Sociálnej poisťovne adresovaného právneho zástupcovi žalobcu, či vo veci určenia miery zavinenia poškodeného za vznik pracovného úrazu na základe oznámenia zamestnávateľa poškodeného zamestnanca žalobca bude podnikat' konkrétne právne kroky, žalobca reagoval písomným nesúhlasom so stanovenou mierou zavinenia poškodeného v rozsahu 100 % a vyjadrením právneho názoru, že zbaviť sa tejto zodpovednosti zamestnávateľ môže jedine tým, že ho Sociálna poisťovňa vyzve, aby na súd podal v stanovenej lehote určovací žalobu, pričom ak zamestnávateľ Sociálnej poisťovni nepreukáže podanie tejto žaloby, bude sa prezumovať, že sa zamestnávateľ svojej objektívnej zodpovednosti nezbavil.

5. Žalovaná v preskúvanom rozhodnutí ustálila, že na určenie miery zavinenia poškodeného je oprávnený v prvom rade zamestnávateľ, pričom žiadateľ o dávku má právo nesúhlasiť s mierou zavinenia určenou zamestnávateľom, avšak v prípade takéhoto nesúhlasu je jedinou inštitúciou kompetentnou na nezávislé posúdenie veci a následné určenie miery zavinenia civilný súd, ktorý koná na základe určovacej žaloby podanej žiadateľom o dávku.

6. Z administratívneho spisu vyplýva, že podkladmi pre prijatie záveru o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa za smrť poškodeného zamestnanca podľa kritérií stanovených v § 196 ods. 1 Zákonníka práce boli: záznam Inšpektorátu práce Trnava č. ITA-84-19-2.6/Z-J1-17 zo dňa 25.08.2017, uznesenie Okresnej prokuratúry Trnava č. 3 Pv 391/16/2207-17 zo dňa 03.07.2017, uznesenie Okresného riaditeľstva PZ v Trnave č. ČVS: ORP-195/DI-TT-2016 zo dňa 01.06.2017, vyjadrenie zamestnávateľa k miere zavinenia zo dňa 05.02.2018 a znalecký posudok vyhotovený pre účely trestného konania vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona. Z týchto podkladov vyplýval záver, že technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola technika jazdy vodiča. Nevyhovujúci technický stav vozidla nemohol byť príčinou vzniku dopravnej nehody.

7. Krajský súd vo svojom rozsudku uviedol, že v prejednávanom prípade medzi účastníkmi konania nie je sporné, že pre účely posúdenia vzniku nároku podľa § 101 ods. 1 zákona o sociálnom poistení išlo o pracovný úraz, avšak spornou otázkou je vyhodnotenie zisteného skutočného stavu veci vo vzťahu k naplneniu podmienok, za ktorých nevzniká nárok na úrazové dávky.

8. V súvislosti s liberáciou zamestnávateľa v zmysle ustanovení § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce krajský súd uviedol, že liberácia zamestnávateľa nebola preukázaná závermi vykonanej inšpekcie práce, zameranej na vyšetrovanie príčiny vzniku pracovného úrazu, a rovnako liberovať objektívnu zodpovednosť zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom nemožno ani na základe záverov zastaveného trestného stíhania vo veci predmetného skutku dopravnej nehody poškodeného zamestnanca. V tejto súvislosti krajský súd mal za to, že zápisnica inšpektorátu práce, resp. uznesenie o zastavení trestného stíhania nenahrádza príslušným súdom stanovenú mieru zavinenia zamestnanca, potrebnú na splnenie zákonných liberačných podmienok zamestnávateľa podľa § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce.

9. Vychádzajúc zo skutkových okolností prípadu, krajský súd mal za to, že jedinou príčinou smrti poškodeného zamestnanca nebolo zavinené porušenie právnych predpisov alebo ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokynov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zo strany poškodeného zamestnanca, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený, pretože motorové vozidlo, ktoré bolo odovzdané poškodenému zamestnancovi do služby, bolo v zlom technickom stave (napr. airbag na strane vodiča nebol aktivovaný). Podľa názoru krajského súdu z podkladov použitých pre závery predmetnej inšpekcie práce v súvislosti s vyšetrovaním príčin pracovného úrazu, z podkladov použitých pre rozhodnutie o zastavení trestného stíhania pre prečin usmrtenia ako aj z vyjadrenia zamestnávateľa poškodeného zamestnanca poskytnutého príslušnému inšpektorátu práce a pobočke Sociálnej poisťovne (listom zo dňa 05.02.2018) nevyplýva, že by zamestnávateľ využil právo zbaviť sa zodpovednosti podľa § 196 ods. 1 Zákonníka práce predkladaním alebo označením dôkazných prostriedkov na preukázanie skutočností o sústavnom vyžadovaní dodržiavania ako aj kontroly právnych a ostatných predpisov alebo pokynov na zaistenie bezpečnosti a

ochrany zdravia pri práci. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na skutočnosť, že zákonník práce umožňuje zamestnávateľovi zbaviť sa celkom zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze, ak zamestnancovi vznikla škoda na zdraví výlučne tým, že porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Zamestnávateľ, ktorý sa chce zbaviť zodpovednosti, však musí preukázať, že zamestnanec takéto predpisy porušil svojím zavinением, že bol s predpisom, ktorý zavinene porušil, riadne oboznámený, ako aj že znalosť a dodržiavanie týchto predpisov sústavne vyžadoval a kontroloval. Ak zamestnávateľ nepreukáže čo i len jednu z uvedených podmienok, nemôže sa celkom zbaviť zodpovednosti za škodu ani vtedy, keď si úraz zapríčinil postihnutý zamestnanec zavinением porušením bezpečnostného predpisu, s ktorým bol oboznámený. Krajský súd zastával názor, že za daných okolností nezapnutie bezpečnostného pásu poškodeným zamestnancom nemožno vyhodnotiť ako jedinú príčinu smrti zamestnanca, keďže nie je známa príčina, pre ktorú zamestnanec prešiel mimo vozovku, t. j. či išlo o náhlu nepredvídanú situáciu na vozovke alebo o náhlu indispozíciu poškodeného zamestnanca, ktorej negatívny vplyvom stratil schopnosť kontroly nad vozidlom, pričom vedomosť poškodeného zamestnanca pred jazdou o takých okolnostiach, ktoré by mohli ovplyvniť jeho schopnosť viesť motorové vozidlo a prispôsobiť jazdu podmienkam na ceste, nebola preukázaná.

10. Podľa rozsudku krajského súdu, povinnosťou žalovanej bolo vo veci uplatneného nároku na úrazovú dávku rozhodnúť na základe skutočného stavu veci. Pre prijatie záveru o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa podľa § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce, a teda o naplnení zákonných podmienok, na základe ktorých nárok na náhradu nákladov spojených s pohrebom nevznikol, nemohlo postačovať jednostranné a neodôvodnené vyhlásenie zamestnávateľa o 100 % zodpovednosti poškodeného zamestnanca za smrť spôsobenú pracovným úrazom, a to ani v spojení so závermi vykonanej inšpekcie práce o príčinách pracovného úrazu, ani v spojení s dôvodmi zastavenia trestného stíhania.

11. Krajský súd poznamenal, že z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že by sa žalobca voči zamestnávateľovi domáhal nárokov z dôvodu smrti poškodeného zamestnanca, ani nie je známe rozhodnutie príslušného súdu, ktorým by bol vyriešený ich vzájomný spor o miere zavinienia poškodeného zamestnanca na jeho smrti spôsobenej pracovným úrazom. Preto možno prisvedčiť názoru žalobcu, že predložením dokladov a dôkazov preukazujúcich splnenie podmienky na priznanie predmetnej dávky vyžadovaných ustanovením § 101 ods. 1 ZSP svoje dôkazné bremeno vyčerpal. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že nárok na úrazovú dávku nevznikol z dôvodov predpokladaných ustanovením § 110 ods. 1 ZSP, ktorých preukázanie zaťažuje zamestnávateľa, nemožno spravodlivo požadovať od žiadateľa o úrazovú dávku, ktorý nie je totožný s osobou poškodeného zamestnanca, (teda osobu, ktorá nie je jednou zo strán prípadného pracovnoprávneho sporu), aby preukazoval, že jedinou príčinou smrti poškodeného zamestnanca v dôsledku pracovného úrazu nebolo jeho zavinené konanie špecifikované v § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce, keďže v zmysle Zákonníka práce a zákona o sociálnom poistení sa a priori predpokladá objektívna zodpovednosť zamestnávateľa za smrť zamestnanca spôsobenú pracovným úrazom. Za inej skutkovej situácie v konaní o priznanie úrazovej dávky, kedy by na základe podkladov pre rozhodnutie bolo možné bez akýchkoľvek pochyb prijat' záver o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa za smrť zamestnanca podľa § 196 ods. 1 Zákonníka práce, bolo by možné zaťažiť dôkazným bremenom ohľadom vzniku nároku na úrazovú dávku jej žiadateľa. V zmysle vyššie uvedených faktov správny súd konštatoval, že preskúmané rozhodnutie žalovanej je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože vyhodnotením predbežnej otázky o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa za smrť zamestnanca spôsobenú v dôsledku pracovného úrazu (bez existencie rozhodnutia príslušného súdu), vychádzala žalovaná z nedostatočne zisteného skutočného stavu veci a zároveň pri vyhodnotení použitých dôkazov v tejto právnej otázke v rozhodnutí neuviedla, čo ju viedlo k záveru o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa za smrť poškodeného zamestnanca. Žalovaná neuviedla ani to, že akým zavinением konaním poškodený zamestnanec porušil aké právne a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, ani neuviedla úvahu o vyhodnotení dôkazov, pre ktoré zákonom uvádzané skutočnosti boli jedinou príčinou smrti zamestnanca. V dôsledku uvedených väd konania a nedostatkov odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia žalovanej došlo aj k nesprávnemu právnemu

posúdeniu veci vo vzťahu k vzniku nároku žalobcu na uplatnenú úrazovú dávku. Žalovaná si len bez ďalšieho osvojila určenie 100 % miery zavinenia poškodeného zamestnanca na spôsobenej škode na živote z vyjadrenia zamestnávateľa, hoci z tohto nevyplýva, rovnako ako to nevyplýva z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia žalovanej, akého zavineneho protiprávneho konania v zmysle § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce sa poškodený zamestnanec dopustil, a či toto protiprávne konanie bolo jedinou príčinou smrti zamestnanca v dôsledku pracovného úrazu.

12. Proti rozsudku krajského súdu podala kasačnú sťažnosť žalovaná. Kasačnú sťažnosť odôvodnila tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaná nesúhlasí s názorom krajského súdu, že „žalovaná si len bez ďalšieho osvojila určenie 100 % miery zavinenia poškodeného zamestnanca na spôsobenej škode na živote z vyjadrenia zamestnávateľa“, pretože zákon o sociálnom poistení neopravňuje Sociálnu poisťovňu na vykonanie šetrenia pracovného úrazu. Podľa názoru žalovanej zamestnávateľ je na stanovenie miery zavinenia zamestnanca oprávnený priamo Zákonníkom práce, a preto nie je potrebné žiadne rozhodnutie civilného súdu. Žalovaná zastáva názor, že zamestnanec má aktívnu vecnú legitímáciu na podanie žaloby o určenie miery zavinenia zamestnanca na poistnej udalosti, čo je potvrdené aj rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/44/2011 zo dňa 24.11.2011. Žalovaná nesúhlasí ani s tým názorom krajského súdu, že „žalobca predložením dokladov a dôkazov preukazujúcich splnenie podmienky na priznanie predmetnej dávky svoje dôkazné bremeno vyčerpal“, pretože podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/30/2016 zo dňa 07.11.2017 „dôkazné bremeno na preukázanie skutočností rozhodujúcich pre vznik nároku na dávku je na poisťencovi, ktorý si ju uplatnil.“ Podľa názoru žalovanej relevantným dôkazom by bol právoplatný rozsudok súdu o určenie miery zavinenia zomrelého. Ďalej žalovaná namietala, že krajský súd prekročil rozsah svojho oprávnenia v preskúmaní konaní, pretože sa venoval konkrétnym príčinám vzniku pracovného úrazu. Žalovaná je toho názoru, že preukázať porušenie predpisov zo strany zomrelého je na zamestnávateľovi, pričom ak s tým žalobca nesúhlasil, mal podať určovaciu žalobu. Sociálna poisťovňa iba vyhodnocuje dôkazy jej predložené do konania, pričom na stanovenie miery zavinenia oprávnená nie je. Ak nastane spor medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ide o pracovnoprávny spor, do ktorého Sociálna poisťovňa nie je oprávnená zasahovať formou posudzovania dôvodnosti liberácie zamestnávateľa. Na základe horeuvedených skutočností žalovaná navrhuje, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

13. Ku kasačnej sťažnosti žalovanej sa vyjadril žalobca. Žalobca považuje rozsudok krajského súdu za správny. Rovnako ako krajský súd, aj žalobca má za to, že podklady uvedené v administratívnom spise nevyučujú objektívnu zodpovednosť zamestnávateľa. Podľa žalobcu žalovaná nezistila úplne skutočný stav veci, pretože len odkazoval na vyjadrenie zamestnávateľa určujúceho, že zamestnanec sám zavinil svoj pracovný úraz. Žalobca sa nestotožňuje s názorom žalovanej, na základe ktorého žalobca musí podať určovaciu žalobu na súd, aby vedel preukázať, že sa zamestnávateľ nedokázal liberovať spod objektívnej zodpovednosti. V zmysle vyššie uvedených skutočností žalobca má za to, že dôkazné bremeno žalovaná nezákonným spôsobom preniesla na žalobcu, a preto navrhuje, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovanej zamietol ako nedôvodnú.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

15. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej vo veci nároku na náhradu nákladov spojených s pohrebom podľa § 101 zákona o sociálnom poistení.

16. Podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce ak u zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia alebo k jeho smrti úrazom (pracovný úraz), zodpovedá za škodu tým vzniknutú zamestnávateľ, u ktorého bol zamestnanec v čase pracovného úrazu v pracovnom pomere.

17. Podľa § 196 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce, zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti celkom, ak

preukáže, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť, že škoda bola spôsobená tým, že postihnutý zamestnanec svojím zavinením porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali.

18. Sociálne poistenie podľa § 2 písm. c/ zákona o sociálnom poistení je úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania.

19. Podľa § 101 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ak poškodený zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, má ten, kto uhradil náklady spojené s pohrebom, nárok na ich náhradu.

20. Medzi účastníkmi bolo sporné, či poškodený zamestnanec zomrel v dôsledku pracovného úrazu. Sociálna poisťovňa nie je oprávnená rozhodovať o tom, či úraz je pracovným úrazom.

21. Podľa § 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

22. Z citovaného ustanovenia CSP vyplýva, že prejednanie a rozhodnutie veci, ktorej predmetom je určenie, že určitý úraz je pracovný, patrí v zmysle § 3 CSP v spojení s § 14 Zákonníka práce do právomoci všeobecného súdu. Pokiaľ zamestnávateľ úraz neuzná za pracovný, môže sa zamestnanec obrátiť na súd. Spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom o základe nároku poškodeného zamestnanca na jednotlivé plnenia, vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, treba považovať aj naďalej za spor vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu. Pre úplnosť treba dodať, že úlohou správnych súdov v konaní o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy nie je riešiť otázku či úraz je, alebo nie je pracovný. Riešenie takej otázky spadá do právomoci všeobecného súdu v civilnom konaní, teda súd v správnom súdnictve nie je oprávnený nahrádzať rozhodnutie súdu, ktoré môže byť vydané len v civilnom súdnom konaní.

23. Na základe úrazového poistenia Sociálna poisťovňa rozhoduje o priznaní úrazových dávok len v prípadoch preukázania poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu.

24. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie (§ 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

25. V zmysle § 198 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. ak sa v konaní vyskytne otázka, o ktorej už právoplatne rozhodol iný príslušný orgán, je organizačná zložka Sociálnej poisťovne takýmto rozhodnutím viazaná; inak si organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže o takejto otázke urobiť úsudok alebo dá príslušnému orgánu podnet na začatie konania.

26. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že Sociálna poisťovňa si na základe predložených dokladov o určitej otázke úsudok urobiť môže, nemá však takú povinnosť a nie je ani povinná vykonávať vyčerpávajúce dokazovanie.

27. Pokiaľ zákonodarca hovorí o podnete na začatie konania príslušného orgánu, pod takým podnetom je potrebné chápať najmä podnet na účely iného správneho konania. Konanie o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, totiž podľa § 137 písm. c/ CSP možno začať len na základe žaloby, nie je možné začať ho z podnetu, ex offo. Sociálna poisťovňa nie je legitimovaná na podanie takej určovacej žaloby, bolo však jej povinnosťou o práve podať určovaciu žalobu účastníka poučiť a určiť mu k tomu lehotu a až po márnom uplynutí tejto lehoty pokračovať v konaní a o spornej otázke si

urobiť úsudok.

28. Z administratívneho spisu vyplýva, že dňa 05.02.2018 bol pobočke Sociálnej poisťovne doručený zamestnávateľom list, v ktorom zamestnávateľ uviedol, že na základe výsledkov šetrenia pracovného úrazu zo dňa 29.10.2016, zodpovednosť za vznik pracovného úrazu znáša v plnom rozsahu poškodený zamestnanec. Takéto vyhlásenie zamestnávateľa je pre Sociálnu poisťovňu záväzné, pokiaľ neplatnosť tohto právneho úkonu neuplatní zamestnanec, resp. jeho právny nástupca žalobou na súde v civilnom konaní.

29. Pobočka mailom zo dňa 05.02.2018 oboznámila právneho zástupcu žalobcu o miere zavinenia poškodeného zamestnanca a zároveň žiadala právneho zástupcu o vyjadrenie, či v danej veci bude podnikat' konkrétne právne kroky. Právny zástupca dňa 13.02.2018 oznámil pobočke Sociálnej poisťovne, že žalobca so stanovenou mierou zavinenia poškodeného zamestnanca na vzniku pracovného úrazu v rozsahu 100 % nesúhlasí, avšak určovaciu žalobu nepodá, pretože má za to, že zbaviť sa zodpovednosti za vznik pracovného úrazu môže jedine zamestnávateľ tým, že podá na súd určovaciu žalobu (v prípade, ak Sociálna poisťovňa nemá za to, že zamestnávateľ jej predložil dostatok dôkazov na to, aby dokázala jednoznačne posúdiť zbavenie sa jeho objektívnej zodpovednosti).

30. V tejto súvislosti Najvyšší súd SR poukazuje na skutočnosť, že dôkazné bremeno na preukázanie skutočností rozhodujúcich pre vznik nároku na dávku je na poistencovi, v danom prípade žalobcovi, ktorý si ju uplatnil (§ 227 ods. 3 zákona o sociálnom poistení). Pokiaľ žalobca tvrdí, že správny orgán nemal pri rozhodovaní o uplatnenej úrazovej dávke k dispozícii všetky podklady, bolo na žalobcovi, aby predložil orgánom žalovanej všetky listiny, o ktorých bol presvedčený, že majú byť pri rozhodovaní o úrazovej dávke vzaté do úvahy. Najvyšší súd SR súhlasí s názorom, že dostatočným podkladom pre rozhodnutie žalovanej nemôže byť jednostranné vyhlásenie zamestnávateľa o miere zodpovednosti zamestnanca za vznik pracovného úrazu, lebo povinnosťou žalovanej je rozhodovať na základe skutočného stavu veci. Z obsahu preskúmaných rozhodnutí ako aj z vyjadrenia žalovanej vyplýva, že pri rozhodovaní o (ne)vzniku nároku na uplatnenú úrazovú dávku, žalovaná, okrem zamestnávateľom stanovenej miery zavinenia poškodeného zamestnanca na pracovnom úraze, vychádzala aj z iných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise. Obsahom administratívneho spisu je preukázané, že podkladmi pre prijatie záveru o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa za smrť poškodeného zamestnanca podľa kritérií stanovených v § 196 ods. 1 Zákonníka práce boli: záznam Inšpektorátu práce Trnava č. ITA-84-19-2.6/Z-J1-17 zo dňa 25.08.2017, uznesenie Okresnej prokuratúry Trnava č. 3 P v 391/16/2207-17 zo dňa 03.07.2017, uznesenie Okresného riaditeľstva PZ v Trnave č. ČVS: ORP-195/DI-TT-2016 zo dňa 01.06.2017, vyjadrenie zamestnávateľa k miere zavinenia zo dňa 05.02.2018, znalecké posudky vyhotovené pre účely trestného konania vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona (technická správa obchodnej spoločnosti Škoda AUTO, a. s., so sídlom Mladá Boleslav, znalecký posudok vypracovaný znaleckou organizáciou Expert Group k. s. Bratislava (znalecký posudok týkajúci sa pitvy poškodeného) a znalecký posudok vypracovaný R.. W. Y. B., znalcom z odboru cestnej dopravy.) Na základe horeuvedených podkladov, žalovaná vyvodila záver, že technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola skutočná technika jazdy vodiča.

31. Vzhľadom na neexistenciu rozhodnutia súdu o tom, že k úmrtiu došlo v dôsledku pracovného úrazu, žalovaná ako aj prvostupňový správny orgán nepochybil, keď si o tejto otázke urobili úsudok, dospejúc na základe predložených dokladov k záveru, že o pracovný úraz nešlo. Práve z tohto dôvodu nesúhlasí Najvyšší súd SR s konštatáciou krajského súdu, na základe ktorého „rozhodnutie žalovanej je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože vyhodnotením predbežnej otázky o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa za smrť zamestnanca spôsobenú v dôsledku pracovného úrazu (bez existencie rozhodnutia príslušného súdu), vychádzala z nedostatočne zisteného skutočného stavu veci a zároveň pri vyhodnutení použitých dôkazov v tejto právnej otázke v rozhodnutí neuviedla, čo ju viedlo k záveru o úplnom zbavení sa zodpovednosti zamestnávateľa za smrť poškodeného zamestnanca. V tejto súvislosti žalovaná neuviedla, ani akým zavineným konaním poškodený zamestnanec porušil aké právne a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia alebo pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia, ani neuviedla úvahu o vyhodnutení dôkazov, pre ktoré zákonom uvádzané skutočnosti

boli jedinou príčinou smrti zamestnanca. V dôsledku uvedených väd konania a nedostatkov odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia žalovanej došlo aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci vo vzťahu k vzniku nároku žalobcu na uplatnenú úrazovú dávku.“ Z dôvodu, že zákon Sociálnu poisťovňu neoprávňuje na vykonanie šetrenia pracovného úrazu, Najvyšší súd konštatuje, že rozhodnutie krajského súdu sa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ďalej, tým, že krajský súd sa venoval príčinám vzniku pracovného úrazu poškodeného zamestnanca, prekročil rozsah svojho oprávnenia, pretože správny súd by mal preskúmať len správnosť preskúmaného rozhodnutia a nie rozhodnúť o skutočnostiach, o ktorých rozhoduje súd v civilnom konaní.

32. Žalobca nevyužil možnosť domáhať sa určenia, že k úmrtiu došlo následkom pracovného úrazu. Taká okolnosť je však pre vznik nároku na úrazové dávky rozhodujúca. Jej nepreukázanie malo v správnom konaní za následok neunesenie dôkazného bremena s následkom zamietnutia žiadosti o úrazové dávky (§ 94 ods. 1 a § 101 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

33. Z dôvodu, že správny súd nie je oprávnený nahrádzať rozhodnutie súdu, ktoré môže byť vydané len v civilnom súdnom konaní, Najvyšší súd SR dospel k záveru, že je potrebné zrušiť rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SSP a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. V ďalšom konaní bude krajský súd postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránil vyššie uvedené pochybenia. Krajský súd je viazaný právnym názorom vyjadreným v tomto rozhodnutí (§ 469 SSP).

34. V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.